

Hondenbeleid 2024

Kwispelend door Barendrecht

1. Samenvatting en inhoudsopgave

Samenvatting

De meeste hondenbezitters houden zich aan de regels en maken gebruik van de voorzieningen die er zijn. Er zijn hondenloosloopgebieden, uitlaatplekken en hondenpoepbakken. Het doel van deze voorzieningen is dat mensen met een hond ruimte hebben om deze uit te laten en dat de overlast voor andere gebruikers van de openbare ruimte beperkt blijft.

Op veel plaatsen gaat dit goed, maar we willen dat meer mensen in onze gemeente hier tevreden over zijn. Uit de inwonerspeiling over hondenvoorzieningen (begin 2023) is gebleken dat hondenpoep door veel mensen als een ergernis wordt ervaren. Het is goed te weten dat hondenpoep een risico voor de volksgezondheid oplevert. Daarom is het belangrijk om duidelijke keuzes te maken waar mensen hun hond wel of niet mogen uitlaten en waar ze de hondenpoep moeten opruimen. Uit de inwonerspeiling bleek ook dat de ondervraagden op de hoogte zijn van de huidige beleidsregels maar dat voornamelijk de hondenbezitters het lastig vinden om hier invulling aan te geven.

De resultaten uit de inwonerspeiling zijn verwerkt in een hondenkaart. De opmerkingen op de hondenkaart vormen het uitvoeringsprogramma van het concept hondenbeleid 2024.

In het concept hondenbeleid 2024 staat hoe we samen met onze inwoners invulling geven aan voorzieningen om honden uit te laten. Belangrijk hierbij is dat de voorzieningen geschikt en aantrekkelijk zijn voor de honden (en hun baasjes) en dat de overlast die honden kunnen veroorzaken voor alle inwoners beperkt blijft.

Op basis van de ingekomen reacties en de gesprekken tijdens de inloopavond van 21 september 2023 over het voor te stellen nieuwe hondenbeleid komen we tot een voorkeursscenario. In dit scenario vervallen alle honden uitlaatplekken (Dat zijn de plekken zonder opruimplicht) en komt er een opruimplicht op alle openbare plaatsen in heel de gemeente (binnen en buiten de bebouwde kom). De hondenloosgebieden blijven bestaan maar we kijken naar een betere spreiding en invulling. Daar waar niet-omheinde hondenloosgebieden goed functioneren en geen spanning opleveren met de andere gebruikers van de openbare ruimte, kunnen deze behouden blijven. Dit geldt ook voor nieuw aan te wijzen hondenloosgebieden. We plaatsen meer hondenpoepbakken en starten een pilot met het verstrekken van gratis hondenpoepzakjes.

(Nieuwe) voorzieningen voor het uitlaten van honden en het onderhoud daarvan kost geld evenals de inzet van beheerders, toezichthouders en handhavers. Dit brengen we volledig ten laste van de te ontvangen hondenbelasting.

Inhoudsopgave

1. Samenvatting en inhoudsopgave
2. Inleiding
 - 2.1 Aanleiding
 - 2.2 Doelstelling
 - 2.3 Opbouw van dit plan
3. Huidige situatie hondenbeleid
4. Inwonerspeiling
 - 4.1 Participatie proces
5. Gewenste situatie
 - 5.1 Opruimplicht in heel de gemeente
 - 5.1.1 De honden uitlaatplekken komen te vervallen
 - 5.1.2 Hondenpoepzakjes
 - 5.1.3 Verplicht opruimmiddel
 - 5.1.4 Hondenpoepbakken
 - 5.1.5 De gemeente ruimt geen hondenpoep op

- 5.2 Aanlijnplicht in heel de gemeente uitgezonderd losloopgebieden
 - 5.2.1 Losloopgebieden nieuwe stijl
 - 5.2.2 Enkele losloopgebieden komen te vervallen
- 5.3 Verboden voor honden op speel- en sportplekken
- 6. Voorlichting en handhaving
 - 6.1 informatie folder hondenbeleid
 - 6.2 infoborden bij losloopgebieden
- 7. Financiële onderbouwing
 - 7.1 Hondenbelasting
 - 7.2 Inkomsten
 - 7.3 Uitgaven
 - 7.3.1 Jaarlijks terugkerende kosten
 - 7.3.2 Eenmalige kosten (her) inrichten losloopgebieden
 - 7.3.3 Kosten voor extra handhaving

2. Inleiding

Honden spelen een belangrijke rol in onze samenleving. In Nederland heeft 1 op de 5 huishoudens een hond. In Barendrecht staan 2.691 honden geregistreerd en heeft gemiddeld 1 op de 7 huishoudens een hond. De openbare ruimte wordt ook intensief gebruikt door mensen met honden. Een hondenbezitter gaat meerdere keren per dag naar buiten met de hond. Niet alleen omdat het tijd is voor de hond om de behoefte te doen, maar ook gewoon om lekker te wandelen en te spelen. Hondenbezitters ontmoeten elkaar daardoor vaak in de openbare ruimte. Honden zijn belangrijk voor het welzijn en de gezondheid van de hondenbezitter. Ze worden vaak gezien als een lid van het gezin. Bovendien zijn honden soms onmisbaar als hulphond voor gehandicapten, slechtzienden en doven en bij opsporingen (bijvoorbeeld voor vermissingen, misdrijven en gaslekken). Naast deze positieve aspecten kunnen honden ook overlast veroorzaken. Denk hierbij aan geluidsoverlast, overlast veroorzaakt door agressieve honden en overlast door hondenpoep. Vaak is de overlast meer te wijten aan het gedrag van de baas dan aan het gedrag van de hond. Ook de leefomgeving van de baas en de hond spelen hierbij een belangrijke rol. Veel overlast kan door een hond- en baasvriendelijk beleid worden voorkomen.

2.1 Aanleiding

Door het evalueren van het huidige hondenbeleid geven we invulling aan het meerjarenprogramma Barendrecht Werelddorp 2022-2026. Tijdens de commissie Ruimte van 4 oktober 2022 is een herziening van het beleid toegezegd. Met de motie "van blaftax naar kwispeltax" van 8 november 2022 verzoekt de gemeenteraad het college de opbrengsten van de hondenbelasting volledig te benutten ten gunste van goede voorzieningen voor honden(bezitters).

2.2 Doelstelling

Het vernieuwde hondenbeleid is er op gericht de hondenbezitter te faciliteren en de ervaren overlast door hondenpoep te verminderen. De doelstelling van dit beleid is meer duidelijkheid en tevredenheid. Dit willen we bereiken door:

1. eenduidig en eenvoudig hondenbeleid;
2. invulling geven aan wensen van (niet)hondenbezitters;
3. veilige losloopgebieden;
4. hoogwaardige hondenvoorzieningen.

Het nieuwe hondenbeleid gaat niet over 'gevaarlijke honden'. Hiervoor zijn in 2023 "Beleidsregels bij-tincidenten honden" vastgesteld en zie ook de Algemene plaatselijke verordening (artikel 2:59 Gevaarlijke en blaffende honden).

2.3 Opbouw van dit plan

In hoofdstuk 1 staat de samenvatting en de inhoudsopgave. Na de inleiding in hoofdstuk 2 geven we in hoofdstuk 3 de huidige situatie en de artikelen in de APV weer. In hoofdstuk 4 komt de inwonerspeiling aan bod. Aan de hand van deze gegevens is in kaart gebracht wat de knelpunten zijn. De knelpunten zijn uitgewerkt in een hondenkaart. De hondenkaart met voorstellen voor het uitvoeringsprogramma was onderdeel van het participatieproces en is bijgevoegd bij dit beleidsplan. Vervolgens lichten we in hoofdstuk 5 de gewenste situatie toe. Hierbij komen de beleidsuitgangspunten en ondersteunende

voorzieningen aan bod. Hoofdstuk 6 gaat over voorlichting en handhaving. Hoofdstuk 7 gaat over de financiële onderbouwing.

3. Huidige situatie hondenbeleid

In 2003 is het huidige hondenbeleid vastgesteld. Om hondenbezitters te faciliteren zijn er honden uitlaatplekken en hondenlosloopgebieden aangewezen c.q. aangelegd. Op de honden uitlaatplaatsen geldt geen opruimplicht. Dat doet de gemeente met een poepzuiger. In de losloopgebieden mag de hond loslopen en daar geldt ook geen opruimplicht. In de losloopgebieden wordt de hondenpoep ook niet door de gemeente opgeruimd. Op de looproutes naar de honden uitlaatplekken en losloopgebieden zijn hondenpoepbakken geplaatst.

Onderstaande tekst komt uit de APV:

Artikel 2:57 Loslopende honden

1. Het is de eigenaar of houder van een hond verboden die hond onaangelijnd te laten verblijven of te laten lopen:
 - a. binnen de bebouwde kom, op een openbare plaats;
 - b. buiten de bebouwde kom, op de weg.
2. Het is de eigenaar of houder van een hond verboden die hond te laten verblijven of te laten lopen, ook als de hond is aangelijnd:
 - a. op een voor het publiek toegankelijke en als zodanig ingerichte kinderspeelplaats, zandbak of speelweide;
 - b. op een andere door het college aangewezen plaats;
 - c. op de weg indien die hond niet is voorzien van een halsband of een ander identificatiemerk dat de eigenaar of houder duidelijk doet kennen.
3. Het losloopverbod in het eerste lid, is niet van toepassing op door het college daartoe aangewezen plaatsen.
4. Het verblijfsverbod in het tweede lid is niet van toepassing op geregistreerde geleidehonden of sociale hulphonden die iemand met een beperking begeleiden of die deze hond aantoonbaar gekwalificeerd opleidt tot geleidehond of sociale hulphond.

Artikel 2:58 Verontreiniging door honden

1. Degene die zich met een hond op een openbare plaats begeeft, is verplicht ervoor te zorgen dat de uitwerpselen van die hond onmiddellijk worden verwijderd.
2. Degene die zich met een hond op een openbare plaats bevindt, is verplicht een doeltreffend hulpmiddel bij zich te hebben dat geschikt is voor het verwijderen van de uitwerpselen.
3. Een doeltreffend hulpmiddel is:
 - a. een schep of schepje, voldoende stevig om de uitwerpselen te kunnen opnemen, of
 - b. een plastic zakje, voldoende stevig om de uitwerpselen te kunnen opnemen, of
 - c. een ander ten behoeve van het verwijderen van uitwerpselen ontworpen hulpmiddel.
4. Degene die zich met een hond op een openbare plaats bevindt, is verplicht dit doeltreffend hulpmiddel op eerste vordering te laten zien aan de toezichthoudende ambtenaar.
5. De geboden zoals gesteld in het eerste, tweede en vierde lid gelden niet voor zover de eigenaar of houder van een hond vanwege zijn handicap niet in staat moet worden geacht om aan het gebod te voldoen.
6. Het eerste lid is niet van toepassing op door het college aangewezen plaatsen.

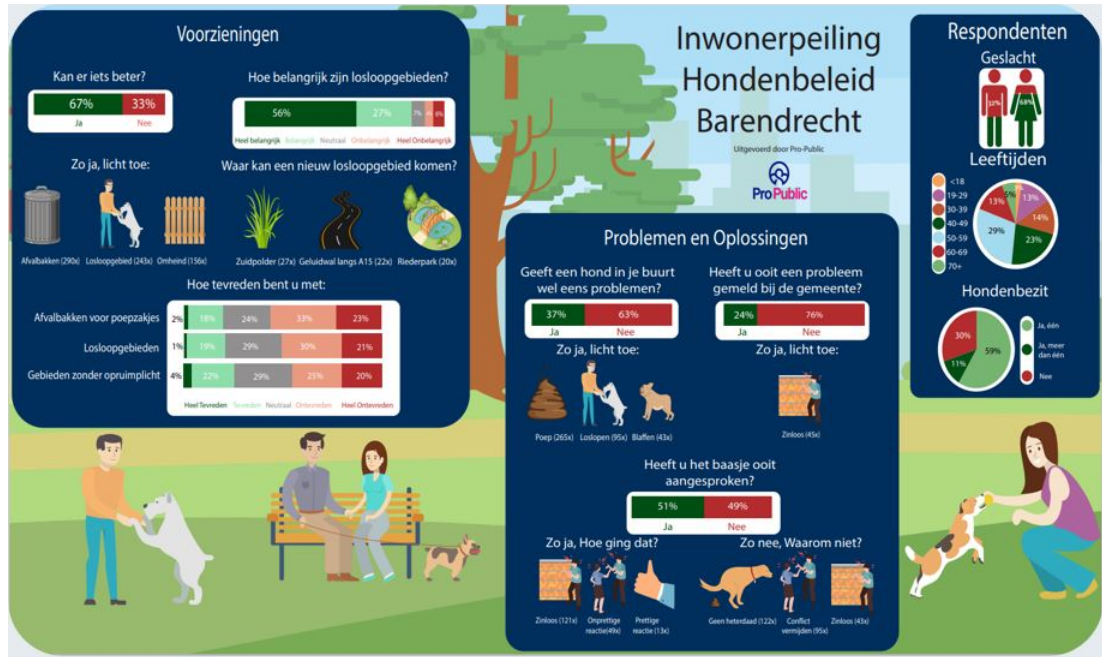
4. Inwonerspeiling

Verschillende doelgroepen hebben met het hondenbeleid te maken. Zowel hondenbezitters als mensen zonder hond kunnen overlast ondervinden. Daarom is een breed draagvlak belangrijk. Om deze reden is het aanscherpen van het huidige hondenbeleid samen met inwoners van de gemeente gebeurd. Het is van groot belang dat de gemeente luistert naar de problemen die niet hondenbezitters en wel hondenbezitters ervaren. Hierin kunnen verschillen aanwezig zijn. In februari 2022 hielden we een inwonerspeiling over het huidige hondenbeleid en de wensen voor het nieuwe hondenbeleid. De peiling is door bijna 1500 mensen ingevuld. Hiernaast een visuele samenvatting van de uitslag. De meest genoemde vorm van overlast is poep, loslopende en blaffende honden. Men is ontevreden over de honden uitlaatplekken, vindt dat de losloopgebieden veiliger kunnen en dat de voorzieningen voor het weggooien van hondenpoepzakjes te kort schieten. Daarnaast blijft het opheffen van de hondenbelasting een veel

besproken onderwerp. Uit de inwonerspeiling blijkt dat men wel op de hoogte is van de regels maar het toepassen van de regels is soms moeilijk door het ontbreken van voorzieningen en of duidelijke markeringen.

Hieronder een samenvatting van knelpunten:

- gevaarlijke losloopgebieden;
- honden uitlaatplekken zijn te klein en onhygiënisch;
- onvoldoende hondenpoepbakken;
- onvoldoende handhaving;
- slechte markering van de losloopgebieden;
- ontbreken van hondenpoepzakjes.

4.1 Participatie proces

Na de inwonerspeiling is er een hondenkaart gemaakt. Hierin staat het voorgenoemde nieuwe hondenbeleid, de nieuwe voorzieningen en de verbeteringen per losloopgebied.

Via de inloopavond op 21 september 2023 kreeg iedereen de mogelijkheid op de concept hondenkaart te reageren. Naast de inloopavond kon men ook digitaal te reageren. We hebben 54 reacties op de voorstellen ontvangen. Waar mogelijk zijn deze reacties in de hondenkaart verwerkt. De hondenkaart met aanvullende maatregelen n.a.v. het participatieproces is opgenomen in de bijlagen bij deze beleidsnotitie.

5. Gewenste situatie

Het hondenbeleid moet permanent een aandachtspunt van de gemeente blijven. Het veranderen van gedrag door de aanleg van voorzieningen en voorlichting vergt vele jaren. Het nieuwe gedrag moet een gewoonte worden en de gemeente zal het moeten blijven stimuleren. Belangrijk hierbij is duidelijkheid voor iedereen; zowel hondenbezitters als niet hondenbezitters moeten weten waar ze aan toe zijn.

Om dit te bereiken kiezen we duidelijke uitgangspunten:

- opruimplicht in heel de gemeente;
- aanlijnplicht in heel de gemeente met uitgezonderd losloopgebieden;
- verboden voor honden op speel- en sportplekken.

De hondenbelasting blijft onderdeel van het nieuwe beleid. Maar door de aangenomen motie "van blaftax naar kwispeltax" besteden we alle opbrengsten aan de voorzieningen uit het hondenbeleid. Dit komt in hoofdstuk 7, financiële onderbouwing verder aan bod.

5.1 Opruimplicht op alle openbare plaatsen binnen de gemeente

Niemand wil in de hondenpoep staan of tegen drollen aankijken. Naast de vervuiling en de verontreiniging van de openbare ruimte kan de ontlasting van honden ook oorzaak zijn van infectieziekten. Een ander aspect waar weinigen bij stilstaan is de overlast die plantsoenmedewerkers dagelijks ondervinden bij het uitvoeren van hun werkzaamheden, zoals het handmatig verwijderen van ongewenste planten, zwerfvuil en bij het maaien van gras.

Deze regel geldt niet voor de eigenaar of houder van een hond die vanwege zijn handicap niet in staat moet worden geacht om aan de opruimplicht te voldoen.

5.1.1 De honden uitlaatplekken komen te vervallen

Uit de inwonerspeiling is gebleken dat zowel de hondenbezitters als de niet hondenbezitters niet tevreden zijn over de huidige honden uitlaatplekken. Reden hiervoor is het onprettige gezicht, de onfrisse lucht en de mogelijke kans op verspreiding van ziekten. We laten de honden uitlaatplekken vervallen en zetten in op betere voorzieningen voor het weggooien van hondenpoep.

5.1.2 Hondenpoepzakjes

We starten een pilot voor het verstrekken van gratis hondenpoepzakjes. Iedere hondenbezitter krijgt eenmalig zakjes thuisgestuurd. Daarna zijn deze tijdens publieke openingstijden af te halen in het gemeentehuis en bij de gemeentewerf. Bovendien gaan we dispensers met zakjes ophangen bij de losloopgebieden. Eind 2024 evalueren we de pilot.

5.1.3 Verplicht opruimmiddel

Om de opruimplicht na te streven is de hondeneigenaar verplicht om een hondenpoepzakje bij zich te hebben. Het voorstel is de APV aan te passen zodat enkel alleen het hondenpoepzakje als verplicht opruimmiddel geldt.

5.1.4 Hondenpoepbakken

Om hondenbezitters te helpen de hondenpoep onderweg op te ruimen bieden we de volgende werp mogelijkheden: blauwe hondenpoepbakken en zwarte afvalbakken. Zoveel als mogelijk komen we tegemoet aan de verzoeken voor het (ver)plaatsen van hondenpoepbakken. De hondenbezitter weet het beste waar er een bak gemist wordt.

5.1.5 De gemeente ruimt geen hondenpoep op

Het opruimen van hondenpoep door de gemeente geeft een verkeerd signaal. De hondenbezitter is zelf verantwoordelijk voor de uitwerpselen van zijn of haar hond. De opruimplicht geldt ook voor de losloopgebieden en de openbare plaatsen buiten de bebouwde kom.

5.2 Aanlijnplicht op alle openbare plaatsen binnen de gemeente uitgezonderd losloopgebieden

Veel kinderen maar ook volwassenen zijn bang voor loslopende honden. In de APV is vastgelegd dat honden op openbare plaatsen binnen de bebouwde kom aangeliend dienen te zijn. Hier maken we heel de gemeente van aangezien honden die niet aangeliend zijn een risico voor de (verkeers)veiligheid vormen.

5.2.1 Losloopgebieden nieuwe stijl

Bij alle losloopgebieden plaatsen we nieuwe duidelijke borden zodat het voor iedereen helder is welke regels hier gelden en dat honden hier los mogen lopen. We starten een pilot met het verstrekken van gratis hondenpoepzakjes bij de losloopgebieden. We overwegen op een aantal kleine plekken behoudstoestellen voor honden te plaatsen. Waar mogelijk plaatsen we beplanting of hekwerken ter afscheiding van het gebied.

5.2.2 Enkele losloopgebieden komen te vervallen

Voor een aantal losloopgebieden zijn of komen er betere en/of veiligere alternatieven in de buurt. Daarom komen er een aantal te vervallen. Deze werden al niet (veel) gebruikt of kwamen als onveilig naar voren uit de inwonerspeiling.

5.3 Honden verboden op speel- en sportplekken

In artikel 2:57 van de APV staat dat honden verboden zijn op speelplekken, zandbakken en speelweiden. Het voorstel is de openbaar toegankelijke sportplekken er aan toe te voegen. Het verbod geldt niet voor geregistreerde geleidehonden en/of sociale hulphonden.

6. Voorlichting en handhaving

Een juridische regeling, zoals de APV, geeft nog geen garanties dat de regels ook worden nageleefd. Effect van de maatregelen is alleen te verwachten indien we ook daadwerkelijk tegen overtreders van de voorschriften opgetreden. Een intensieve controle is daarvoor noodzakelijk. Bij aanvang van het nieuwe beleid wordt hierop toegezien door een (ingehuurde) BOA.

Door het aanbrengen van de voorzieningen zoals hiervoor genoemd en de aanpassing van de regelgeving wordt handhaven eenvoudiger. Het handhaven dient uitgevoerd te worden door een medewerker met opsporingsbevoegdheid. Het takenpakket betreft niet alleen het handhaven van het beleid, ook het geven van voorlichting.

Uit ervaring gegevens van andere gemeenten blijkt dat het controleren op naleving van de regels en het verstrekken van voorlichting minimaal 12 tot 18 uur per week kost, dat neerkomt op ongeveer 3 uur per dag op gevarieerde tijden. Op dit moment is het ondergebracht bij de surveillance van 2 personen die 4 uur per dag buitenlopen en op 27 componenten handhaven.

Om te zorgen dat het beleid onder de aandacht blijft, gaan we regelmatig voorlichtings- en handhavingsacties organiseren. Via het houden van deze acties moet een zo breed mogelijk draagvlak gecreëerd worden bij zowel de hondenbezitter als niet-hondenbezitter.

6.1 informatie folder hondenbeleid

We maken een informatie folder waarin we duidelijk en op eenvoudige wijze het nieuwe beleid en de daarbij behorende regels uitleggen. In de folder nemen we een overzicht op van de losloopgebieden. De folders worden aan nieuwe hondenbezitters en/of nieuwe inwoners gestuurd. Daarnaast zijn ze te verkrijgen in het gemeentehuis.

6.2 Borden bij de losloopgebieden

Bij iedere toegang naar een losloopgebied plaatsen we een duidelijk toegangsbord. Hierop staan de regels die gelden binnen het losloopgebied zodat zowel de hondenbezitter als de niet hondenbezitter weet wat men kan verwachten.

7 Financiële onderbouwing

Het invoeren en handhaven van (nieuw) beleid kost geld. Er zijn inkomsten door middel van hondenbelasting. Onderstaande paragrafen geven een overzicht van de lasten en de baten.

7.1 Hondenbelasting

Gemeenten in Nederland zijn vrij in het opleggen van hondenbelasting en het vaststellen van de hoogte hiervan. De mogelijkheid om hondenbelasting te heffen is al sinds 1851 in de Gemeentewet opgenomen. Hondeneigenaren ontvangen een hondenpenning na aanmelding van hun hond(en) bij de SVHW. Dit zijn ze verplicht. De hond dient de hondenpenning zichtbaar bij zich te dragen.

Er geldt vrijstelling voor:

- honden die zijn of worden opgeleid tot en dienen als geleidehond of (sociale) hulphond;
- honden die jonger zijn dan drie maanden, voor zover zij tezamen met de moederhond worden gehouden.
- honden waarvan de houder geen ingezetene van de gemeente is en de hond niet langer dan 106 dagen in de gemeente verblijft;
- honden die gehouden worden door ambtenaren van de politie, ter verrichting van opsporingsdiensten.

De hondenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Dat wil zeggen dat de gemeente niet verplicht is om de opbrengst van deze belasting daadwerkelijk aan het hondenbeleid te besteden.

Met de aangenomen motie "van blaftax naar kwispeltax" (8 november 2022) verzoekt de gemeenteraad het college de opbrengsten van de hondenbelasting volledig in te zetten voor goede voorzieningen voor hondenbezitters).

Door vast te houden aan de hondenbelasting zorgen we dat de hondenbezitter voor de hondenvoorzieningen betaald. Om dit te bereiken dient de hondenbelasting bestemd te worden als 'doelbelasting' en de inkomsten moeten aangewend worden voor de financiering van voorzieningen en maatregelen. Dit moet zichtbaar worden voor de hondenbezitter. Het doel is minder overlast en uiteindelijk tevreden hondenbezitters en niet-hondenbezitters

7.2 Inkomsten

De opbrengst uit de hondenbelasting voor 2024 is geraamd op € 345.300,-. De opbrengst is hoger dan in 2023 door een toename van het aantal honden met ca. 370 stuks en de indexering van 3,9%.

7.3 Uitgaven

7.3.1 Jaarlijks terugkerende kosten

De jaarlijkse personele uren en bijbehorende kosten ten behoeve van het hondenbeleid zijn in tabel 1 weergegeven. Uitvoering, beheer & beleid houden zich o.a. bezig met het afhandelen van meldingen en het legen van de hondenpoepbakken. Handhaving neemt de uitgangspunten van het hondenbeleid mee als onderdeel van de 27 componenten tijdens de surveillance. Communicatie maakt en plaats berichten in de krant en sociale media.

De kosten voor het onderhouden van de losloopgebieden, zoals o.a. het maaien en de perceptiekosten van de SVHW staan in tabel 2. De kosten ten behoeve van de pilot voor het verstrekken van gratis hondenpoepzakjes staan vermeld in tabel 3,

Personele uren organisatie* tbv hondenbeleid	
vakafdeling	uren
Uitvoering, beheer & beleid	750
Handhaving	350
Communicatie	100
Totaal aantal uren organisatie (uurtarief€ 90,-)	1.200
Totale kosten per jaar	€ 108.000

* kosten zitten in de huidige begroting Tabel 1

Onderhouds- en perceptiekosten* tbv hondenbeleid	
Uitbesteed werk	euro
Onderhoudskosten hondenbeleid	89.900
Perceptiekosten SVHW	10.000
Totale kosten per jaar	89.900

* kosten zitten in de huidige begroting Tabel 2

Pilot verstrekken gratis hondenpoepzakjes	
	euro
*Aanschaf hondenpoepzakjes	35.000
Totale kosten per jaar	35.000

* inschatting Tabel 3

7.3.2 Eenmalige kosten (her) inrichten losloopgebieden

In de hondenkaart staan maatregelen voor het verbeteren van de losloopgebieden. In tabel 4 staat een inschatting van de kosten.

Voor de hondenpoepbakken en de herinrichting van de losloopgebieden is een investeringsbudget nodig. Deze schrijven we af in 10 jaar. Hierdoor voeren we het uitvoeringsprogramma in 1 jaar uit.

Eenmalige kosten* uitvoeringsprogramma hondenkaart	
Voorziening	euro
Verwijderen hondenuitlaatplaatsen	€ 13.000
Portalen losloopgebieden**	€ 45.000
Bankjes**	€ 30.000
Hondenpoepbakken**	€ 165.000
Behendigheidstoestellen**	€ 45.000
Verharde paden**	€ 95.000
Klaphekken**	€ 5.000
Afrastering/Omheining**	€ 93.000
Bepanting**	€ 145.000
1 toegang losloopgebied geluidswal A29 dicht maken	PM
Voetgangers oversteek Vrijenburg veiliger maken	PM
Veilige oversteek Ter Leede-Zuidpolder	PM
Totale eenmalige kosten	€ 636.000
* inschatting	
** investering	Tabel 4

7.3.3 Kosten voor extra handhaving

Veel opmerkingen van bewoners gaan over een gebrek aan handhaving. Binnen de eigen organisatie is er weinig capaciteit om hier actief op in te zetten. Met ingang van het nieuwe beleid willen we ook gehoor geven aan deze opmerkingen. Omdat de organisatie hiervoor momenteel geen capaciteit heeft huren we dit in.

Voorlichting/ handhaving op straat	1e jaar	per jaar
	euro	euro
hondenboa	€ 50.000	€ 12.000
Communicatie	€ 15.000	€ 3.000
Totale kosten	€ 65.000	€ 15.000
		Tabel 5